

MEI 2010

MARIA VIRGO REGINA

EXTRA EDITIE OVER VISIE EN IDENTITEIT

Maria Virgo Regina gemeenschap:

Dat zijn wij

Parochiedag, 2009

Resultaten van een peiling

1. Inleiding

Per 1 januari 2010 vormt de Maria Virgo Regina gemeenschap van Bennekom samen met 10 andere parochies van het Veluwe-Rijn verband de grote parochie Titus Brandsma. In dit kader vond de locatieraad van de Maria Virgo Regina gemeenschap het belangrijk om helder te krijgen wat de aard en visie van de eigen gemeenschap is. En de variatie daarin. In opdracht van de locatieraad is in de zomer van 2009 een commissie bestaande uit Laurens Beerepoot, Petra Kouwenhoven en Miranda Meuwissen hiermee aan de slag gegaan. Het doel was niet om toekomstig beleid te bepalen, maar om behoeftes en wensen die leven binnen de gemeenschap in kaart te brengen.

Centraal in de inventarisatie stond een aantal stellingen (uiteindelijk 22) waarover mensen hun mening konden geven. Dit is gebeurd in 2 fasen: (i) een voorbereidingsavond, en (ii) een vragenlijst. Tijdens de voorbereidingsavond is gediscussieerd over de 10 meest prikkelende stellingen. Deze waren op grote vellen opgehangen verspreid door de kerk. Aan de hand van de avond is een aantal stellingen nog wat verder aangescherpt. Dit is nogmaals gebeurd nadat de vragenlijst bekeken was door een aantal “proefpersonen”.

“De voorbereidingsavond was heel nuttig. Ik stond bij de stelling over bidden. Prachtig zoals iedereen daar een eigen mening over heeft en er over in gesprek raakte. Heel leerzaam. Voor een volgende keer zou ik wel proberen jongeren er meer bij te betrekken. Zij hebben vaak een frisse blik. Ik wil dit wel vaker doen!” (Gorgia van den Berg)

Vorbereidingsavond, januari 2010

De uiteindelijke vragenlijst (zie bijlage) is op diverse manieren verspreid om een zo hoog en divers mogelijke respons te krijgen. Zo zijn vragenlijsten gedownload via internet, is er afgeroepen en uitgedeeld in de kerk en zijn gericht mensen benaderd via e-mail. Vragenlijsten zijn ingevuld in de periode februari-april 2010. Het insturen van de vragenlijsten kon via e-mail of op papier.

In deze aparte oplage van ons parochieblad vatten we de belangrijkste resultaten van de peiling samen; alle andere details en opmerkingen worden gebundeld en overhandigd aan de locatieraad.

“De vragenlijst heeft een goudmijn aan informatie opgeleverd. Mensen hebben zich heel duidelijk uitgesproken over de lokale geloofsgemeenschap.”
(Laurens Beerepoot)

“Ik vond de opmerkingen bij de stellingen geweldig. Leuk om te lezen en te verwerken. Wat een diepgang en overtuiging.”
(Petra Kouwenhoven)

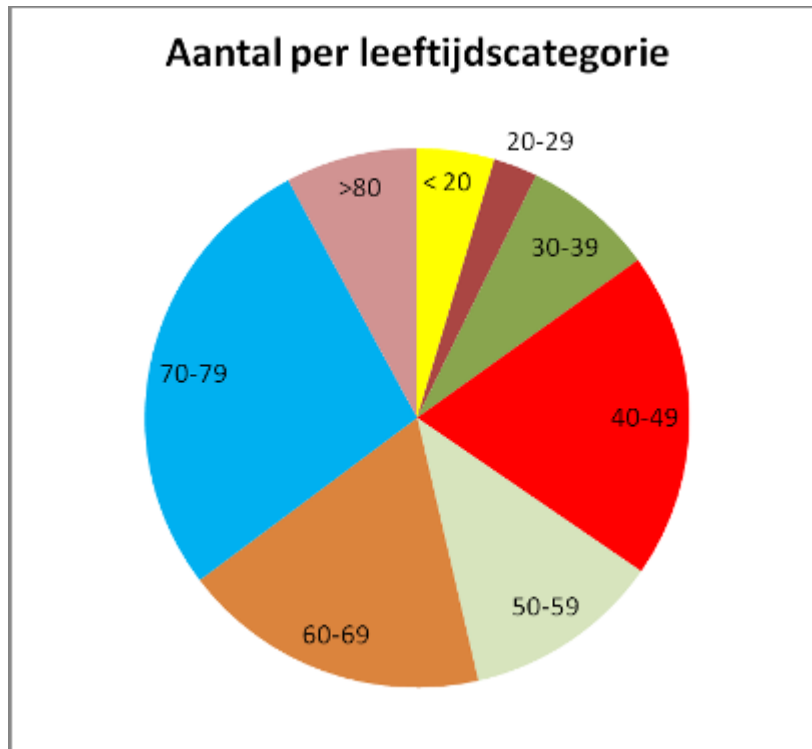
“Ongelooflijk wat een ideeën er leven binnen onze gemeenschap, van heel jong tot heel oud. Lijkt me waardevolle voeding voor beleid.” (Miranda Meuwissen)

Vorbereidingsavond, januari 2010

2. De steekproef

In totaal hebben 153 mensen de vragenlijst ingevuld. Een hele mooie respons. De gemiddelde leeftijd van de respondenten is 58 jaar, maar met een behoorlijk grote spreiding: van 13 tot en met 94 jaar. Het meest vertegenwoordigd waren de veertigjarigen (20%) en zeventigjarigen (27%), zoals te zien in onderstaande figuur.

De meeste respondenten zijn als vrijwilliger actief in de kerk. Door het gericht benaderen van mensen zijn echter ook de niet-vrijwilligers meegenomen, als ook mensen die onze kerk niet (meer) zo regelmatig bezoeken. Een kleine groep respondenten wilde anoniem blijven. In de meeste gevallen is de vragenlijst ingevuld op papier.

“Heel opvallend zat ik steeds helemaal links of helemaal rechts. Soms kwam ik in het midden uit, maar dan raakte de vraag me wat minder. Ik vond de vragen heel goed geformuleerd.” (Riet Kroes)

3. Globale bevindingen

Stellingen konden worden gescoord op een 5-punts schaal waarvan de uitersten (“helemaal links of helemaal rechts”) telkens nauwkeurig waren omschreven. Een samenvatting van de scores is weergegeven in onderstaande resultatentabel. De percentages geven het aantal respondenten in de verschillende antwoordcategorieën aan. Bij “A+” voelt men zich het meeste thuis met de omschrijving zoals in de linkerkolom, bij “B+” is dit de omschrijving in de rechterkolom. Een “A/B” geeft aan dat beide opties zouden kunnen, of dat beiden even belangrijk zijn¹.

Tabel: De 153 antwoorden, uitgesplitst per stelling.

Stelling	A	Scores					B
		A+ (%)	A- (%)	A/B (%)	B- (%)	B+ (%)	
1. Kerkgebouw	Ruimer gebruik	66	19	5	5	7	Sacraal
2. Lokale gemeenschap	Bennekom	46	27	15	6	6	Ook elders
3. Kerkgangers	Eigen groep	1	2	7	12	77	Ieder welkom
4. Bidden	Tot God	11	9	27	22	30	In jezelf
5. Eer aan God	Eerbetoon	3	7	24	18	49	Zijn wil doen
6. Sacrament	Pastorale zorg	66	15	11	3	5	Sacrament zelf
7. Leiding	Kerk zijn wij	67	18	10	1	4	Bisschoppen
8. Priesters	Gewijd	3	6	10	18	63	Bekwaam
9. Zondagsdienst	Inspiratie nadruk	56	15	17	7	5	Consecratie
10. Prioriteit vieringen	Eucharistie	7	0	13	11	69	Wekelijks
11. Liturgie	Lokaal	59	9	15	6	11	Centraal
12. Praktisch (vormsel)	12 jaar	14	14	21	8	43	> 14 jaar
13. Communie	Ieder die meedoet	74	14	5	2	5	Katholiek
14. Kerk & samenleving	Bij de tijd	52	23	18	7	1	Consistent
15. Communicatie	Bestuur	13	7	24	23	33	Inpraak
16. Hierarchie	Rome	1	1	7	15	75	Maatwerk
17. Sacrament	Gewijd	3	7	7	12	71	Respect, eerbied
18. Wie hoort erbij	Betrokken	63	16	8	6	7	Rooms katholiek
19. Jongeren	Vraag, wat wil je?	32	18	20	10	20	Aanbod, Catechese
20. Praktisch	Maatwerk, individu	61	16	16	5	3	Efficiency, groepen
21. Veranderingen	Graag	69	19	9	2	1	Te veel, terug
22. Eigenheid	Onafhankelijk	21	11	36	9	23	Geëngageerd

Globaal genomen laten de scores en reacties op de vragenlijst het volgende beeld zien van de Maria Virgo Regina gemeenschap:

¹ “A/B” geeft dus *niet* aan dat men geen mening over een stelling heeft; in dat geval werd er namelijk helemaal niets ingevuld.

- (a) Vrij grote eensgezindheid. Bij drie stellingen geeft zelfs meer dan driekwart van de respondenten dezelfde score. Dit betreft de open opstelling ten aanzien van kerkgangers (stelling 3), een brede toegankelijkheid van het ter communie gaan (stelling 13) en het zoeken naar maatwerk bij het invullen van de door Rome gestelde kaders (stelling 16). Naast de eengezindheid is er ook wat verdeeldheid, met name bij de stellingen over bidden (stelling 4), jongeren (stelling 19) en eigenheid (stelling 22).
- (b) Uitgesproken ideeën. Oftewel: de optie “geen mening” kwam nauwelijks voor.
- (c) Veel eigen inbreng. Bij de meeste stellingen werden veelvuldig opmerkingen gemaakt. Met name bij de stellingen 12 (praktisch en doelgericht; vormsel 12jaar/>14 jaar), 19 (jongeren; vraag/aanbod) en 1 (ons kerkgebouw; ruimer gebruik/sacraal) werden veel opmerkingen geplaatst.

4. Een aantal onderwerpen nader belicht

4.1 De lokale gemeenschap

Wat trekt ons in de Maria Virgo Regina gemeenschap in Bennekom? Wat in de zondagsdienst? En hoe kunnen we onze identiteit borgen?

Is de lokale gemeenschap cruciaal of is een katholieke kerk elders ook prima (stelling 2)? Een ruime meerderheid (in totaal 48% + 26% = 74%) geeft hierbij aan dat het lokale erg belangrijk is. Er wordt opgemerkt dat Bennekom veel eigenheid heeft, veel gastvrijheid en openheid, een goede sfeer, en het “wegzakken tussen allemaal bekende gezichten” wordt als een warm bad ervaren. Dit wordt wel gecombineerd met een zekere nieuwsgierigheid naar katholieke kerken elders omdat men zich daar over het algemeen ook welkom voelt en er ook geluisterd kan worden naar inspirerende (bijbel)teksten en gezangen.

Voor de invulling van de zondagsdienst (stelling 9) antwoordt 71% dat het vooral gaat om het vieren rond een bepaald thema en het samen delen van brood. Rond de 10% is van mening dat het met name gaat om de Eucharistieviering. Dit komt overeen met de antwoorden op stelling 10 (vieringen), waarbij het voor de meeste zwaarder weegt (70%) om wekelijks een inspirerende viering in Bennekom te hebben, dan om zolang mogelijk vast te houden aan tenminste 1 eucharistieviering per maand. Hierbij wordt opgemerkt dat het vooral gaat om de inspirerende voorganger, priester of pastoraal werker met een inhoudelijke boodschap, en dat de vorm daarbij niets uitmaakt. Wel is er ook behoefte aan traditionele eucharistievieringen, het liefst in Bennekom. Mensen merken op dat dit verbondenheid geeft met medegelovigen in de hele wereld. Ook wordt genoemd dat het hebben van eucharistievieringen voorkomt dat vervlakking optreedt in de katholieke rituelen en het spirituele en gewijde karakter van het samenzijn in een Heilige Mis.

Hoe kunnen we onze identiteit zo goed mogelijk behouden (stelling 22)? Als enige stelling scoort hierbij ongeveer eenderde “helemaal links” (een zekere mate van juridische en financiële onafhankelijkheid), 1/3 “helemaal rechts” (luid en duidelijk mengen in bestuur en beleid van de Titus Brandsma parochie) en 1/3 “in het midden”. Ook bij de gemaakte opmerkingen is deze diversiteit te zien. Zo zijn er mensen die een zekere mate van onafhankelijkheid wel willen onderzoeken, maar wordt er ook gesteld dat streven naar onafhankelijkheid afleidt van de essentie van ons geloven, het het begin is van protestantisme en het beter is om ons te mengen en mee te praten in de Titus Brandsma parochie.

“De verdeeldheid in de antwoorden duidt erop dat dit een lastig en abstract onderwerp is. Wel zie ik bij weging van de uitkomsten dat de meerderheid zich uitsprekt vóór een zekere vorm van onafhankelijkheid” (Timo Harmsen)

4.2 Jongeren

Een aantal stellingen had betrekking op jongeren. Hoe krijgen we meer jongeren in de kerk? Hoe gaan we hiermee om. Gaan we voor een aanpak gericht op vraag of op aanbod? Gaan we voor kwaliteit, met aandacht voor het individu of voor kwantiteit, meer praktisch, gericht op grotere groepen. En wat is de reactie van jongeren op deze stellingen.

Bij stelling 12 (praktisch en doelgericht) worstelen we met het dilemma van het eigenlijke doel van de vorming versus een praktische manier om het werk te realiseren. Willen we het vormsel een bewuste keuze laten zijn van jongeren zelf, of willen we zoveel mogelijk vormelingen? Deze stelling heeft trouwens de hoogste score als het gaat het aantal geplaatste opmerkingen, blijkbaar een prikkelende stelling.

De groep die kiest voor A (28%), vormsel aan het einde van de basisschool, vindt het belangrijk dat jongeren al vroeg het gevoel hebben bij onze kerkgemeenschap te horen en zich gesteund voelen bij de stap naar een nieuwe school. Daarnaast bereik je meer kinderen aan het einde van de basisschool en krijgen meer kinderen iets van de voorbereiding mee. Een jonge ervaringsdeskundige geeft aan dat het handig is om aan het einde van de basisschool te beginnen met de voorbereiding om vervolgens rond de 14 jaar het vormsel te doen. Volgens sommigen zijn kinderen aan het einde van de basisschool voldoende in staat over geloofszaken na te kunnen denken.

De groep die kiest voor B (51%) vindt het belangrijk dat kinderen, jongeren, zelf bewust kiezen en achten die kans groter als de kinderen tenminste 14 jaar zijn. Tenminste 14 jaar, want er zijn ook mensen die 17 of 18 jaar beter vinden. Ook wordt geopperd dat het vormsel meer op initiatief van de betrokkenen zou moeten plaatsvinden. Het wordt onderschreven dat het lastig is om met pubers te praten over geloof maar het is tegelijkertijd een uitdaging. Het moet iets zijn van “ach die weg van Jezus is zo gek nog niet”, leg de lat niet te hoog maar passend bij de leeftijdsgroep. Een grotere groep en makkelijk te organiseren mag geen leidraad zijn, het gaat om de inhoud. Iemand stelt de vraag: krijg je eigenlijk wel een grotere groep door de leeftijd te verlagen? Het aantal vormelingen is nu toch lager dan ongeveer 5 jaar geleden toen de kinderen nog ouder waren? De groep A/B (21%) vindt dat er voor beiden wat te zeggen valt.

Kijkend naar de vraagstelling zou je vooraf kunnen bedenken dat er een verband is met de antwoorden op stelling 20 waar het gaat over de aandacht voor het individu en over het werken met grotere groepen. Maar dat is er niet, waarschijnlijk omdat respondenten meer hebben gereageerd op de leeftijd waarop het vormsel plaats moet vinden dan op de vraag of we gaan voor grote aantallen en makkelijk te organiseren.

Wel is er een verband tussen de antwoorden op stelling 20 (praktisch en doelgericht) en 19 (jongeren). Bij stelling 20: aandacht voor de individuele mens (A) en werken in groepen (B) en bij stelling 19: vragen wat jongeren willen (A) en het aanbieden van activiteiten (B) is een verband te constateren. De kans is groot dat iemand die kiest voor de individuele mens (80%) jongeren eerder vraagt wat ze willen, dan alvast catechese gaat aanbieden.

Parochiedag, 2009

Zoals al eerder aangegeven verklaart leeftijd erg weinig over de correlatie die tussen alle scores bestaat. Leeftijd doet er nauwelijks toe. Stelling 19 (jongeren, vraag- wat wil je/aanbod- catechese) heeft echter een relatief hoge correlatie met leeftijd. Hoe hoger de leeftijd, hoe waarschijnlijker het is dat iemand catecheseactiviteiten voor jongeren op wil zetten om de vergrijzing te voorkomen.

30% van de bevroegden wil catecheseactiviteiten voor jongeren inzetten in de strijd tegen vergrijzing. De kerk moet leren inspelen op de behoefte van jongeren door activiteiten aan te bieden als: cursus hoe om te gaan met de verleidingen in de maatschappij of een cursus over goed en kwaad, lezingen over het boeddhisme enz. Of catecheseactiviteiten voor specifiek jongeren de oplossing zijn tegen de vergrijzing wordt betwijfeld, het wordt belangrijk gevonden om met alle leeftijdsgroepen samen activiteiten te hebben. Iemand gaf aan dat catecheseactiviteiten niet alleen aan jongeren maar ook aan volwassenen aangeboden mogen worden. Aandacht voor jonge ouders werkt veel beter tegen vergrijzing in onze lokale gemeenschap, merkt iemand op. Een groep van 20% vindt dat het een het ander niet uitsluit, vragen en aanbieden dus. Inspireren en enthousiasmeren en daarna vormen en catechese lijkt een goede volgorde.

50% vindt betrokkenheid, op welke manier dan ook, heel belangrijk. Luisteren en inleven zijn sleutelwoorden. Als in een bepaalde levensfase de betrokkenheid minder is dan hoeft dat niet het einde te betekenen. Het is belangrijk om totale vervreemding te voorkomen. Als je jongeren wilt betrekken moet je ze zelf vragen welke activiteiten ze willen en het niet, als volwassenen, voor hen bedenken. Één van de jongeren antwoordt dat de betrokkenheid groter zal zijn als er meer activiteiten zijn voor deze specifieke leeftijdsgroep. Een jongere geeft de tip om te starten met een ideeënbus.

Bij stelling 20 (praktisch en doelgericht) wordt de verontrustende opmerking gemaakt dat stelling A, waarin de kerk wordt geschetst als een oase van rust waar aandacht is voor het individu, “wishful

thinking” is; het zou zo kunnen/moeten zijn maar het is niet zo. Men vreest dat het in de toekomst meer richting B gaat (dus grotere groepen om efficiënter te werken), hetgeen de samenhang in en de identiteit van onze geloofsgemeenschap geen goed doet. Het woord efficiëntie roept ook het één en ander op; wat betekent efficiëntie in religie, gaat het om het efficiënt delen van geloof en betrokkenheid of gaat het om efficiënt omgaan met werknemers? Iemand die voor B heeft gekozen licht de keuze toe door aan te geven dat de kerk als organisatie efficiënt gerund moet worden om zoveel mogelijk van de inhoud tot zijn recht te laten komen. Een ander geeft aan dat het een lastige afweging is omdat de kerk er is voor rust en bezinning maar dat grotere groepen zorgen voor verbondenheid en stabiliteit. De meeste mensen kiezen voor A, maatwerk-individu (77%). 8% kiest voor B, efficiency-groepen en 16% voelt iets voor beide stellingen.

Samenvattend kunnen we constateren dat de meerderheid kiest voor aandacht voor het individu, aandacht voor jongeren waarbij de jongeren zelf aan kunnen geven of en aan welke activiteiten behoefte is. Men acht jongeren van 14 jaar en ouder beter in staat om bewust mee te denken over en te kiezen voor het vormsel. Werken in grote groepen uit het oogpunt van efficiëntie wordt negatief beoordeeld en gezien als het ondermijnen van samenhang en identiteit van onze geloofsgemeenschap.

“Je bent er normaal niet zo mee bezig maar door de vragenlijst word je gedwongen er eens dieper op in te gaan. Het was leuk om te doen.” (René Wijngaard)

4.3 Hiërarchie

Wie heeft de leiding, wie zet de koers uit, in hoeverre willen wij als geloofsgemeenschap zelf aan het roer staan en willen we een kerk die meegaat met de ontwikkelingen in de samenleving of een kerk die vasthoudt aan tradities. Met andere woorden: hoe denken wij over kerkelijke autoriteiten en tradities.

Als bij de stelling over hiërarchie (stelling 16) wordt geïnformeerd naar de mate van invloed vanuit Rome geeft 2% aan dat leiding tot in detail vanuit Rome moet komen. Ongeveer 90% vindt variatie van belang onder de paraplu van Rome met maatwerk op lokaal niveau, binnen de gestelde kaders. 7% voelt iets voor beide denkrichtingen. De groep van 2% voelt zich rooms katholiek, vindt de paus een goede herder en vindt de paraplu hard nodig. Je hoort erbij, je voegt je of je doet iets anders—zoals iemand in de voorbereidingsfase opperde. De opmerkingen van de 90% worden gekenmerkt door het benadrukken van ruimte voor variatie, voor een eigen identiteit, meer zelfstandigheid en door het stellen van een nieuwe vraag namelijk: zijn de gestelde kaders wel ruim genoeg voor variatie en maatwerk? En dan is er ook nog de mix van de 7% middengroep: Rome voor de grote lijnen en ruimte voor de creativiteit en wensen van lokale vrijwilligers

De antwoorden op deze stelling hangen in belangrijke mate samen met de antwoorden op andere vragen over de leiding in de kerk, gewijde en niet gewijde voorgangers, kerk en samenlevingveranderingen en veranderingen in de kerk. Het gaat hierbij steeds om verschillende relaties en hoe wij daar als parochianen naar kijken en wat wij ervaren.

Bij de stelling over leiding in de kerk (stelling 7) herkent 85% zich in de profielschets: wij zijn de kerk, we zijn verantwoordelijk voor eigen handelen in de lijn van het evangelie en een kritische houding hoort daarbij. 5% vindt dat de leiding duidelijk hoort te liggen bij paus en bisschoppen, zij zijn daartoe geroepen en gewijd. De opmerkingen bij deze stelling hebben vooral betrekking op de groep 85% (kerk zijn wij) en op de middengroep (10%). Dat wij zelf verantwoordelijk zijn voor ons handelen in de lijn van het evangelie wordt vaker genoemd. De term “doe-het-zelf-theologen” in de zinnen: “we moeten geen doe-het-zelf-theologen willen zijn. Daartoe zijn we niet geroepen of gewijd.” roept reacties op zoals: “als je alle niet-professionals hieronder schaaft dan doe je veel mensen tekort, die op basis van wijsheid, levenservaring en zelfstudie hebben laten zien niet onder te doen voor de “professionals”. En in de lijn van de herder en zijn schapen: de leiding (bisschoppen) luisteren te weinig naar de basis en handelen niet altijd volgens het evangelie. De kerk = volk Gods. De hiërarchie = dienaar van Gods volk. Samen kerk zijn onder een luisterend gezag.

Daarnaast wordt gesteld dat leiding ontvangen niemand ontslaat van zijn persoonlijke verantwoordelijkheid in dit leven. En alhoewel we zelf verantwoordelijk zijn voor ons handelen in de lijn van het evangelie geeft een parochiaan ons het gezegde: “geef de keizer wat des keizers is” ter overweging. Priesters, bisschoppen en paus zijn ook mensen met hun eigen feilen en dergelijke. Maar ze hebben ook een “opdracht” aanvaard en een wijding ontvangen. Kritisch blijven en niet het kind met het badwater weggoien.

Het verband tussen de antwoorden van stelling 7 (leiding) en stelling 14 (kerk en samenleving) is opvallend sterk. Wie de leiding graag bij de bisschoppen legt, vindt meestal ook dat de kerk zich niet moet laten beïnvloeden door maatschappelijke ontwikkelingen. Daarbij zijn met name bij stelling 14 veel opmerkingen gemaakt. Veel merken op dat ze “bij de tijd” en “consistent” niet als tegengestelden zien maar meer als een aanvulling op elkaar; je mag best met je tijd meegaan als de visie maar consistent is en er moet wel een stabiele visie zijn maar het moet wel aansluiten bij de tijd waarin we nu leven. Men kiest bijvoorbeeld voor “bij de tijd” met de opmerking dat de kerk natuurlijk niet met alle winden mee hoeft te waaien. Ondanks deze regelmatigheid in opmerkingen kiest 18% voor het midden, 75% voor “bij de tijd” en 8% voor niet laten beïnvloeden door ontwikkelingen.

De stelling over veranderingen in de kerk (stelling 21) sluit hierbij mooi aan. Wat vinden we van de ontwikkelingen die de kerk heeft doorgemaakt. Hebben de veranderingen een positieve bijdrage geleverd of niet. Is er teveel veranderd en verlangen we terug naar vroeger? 88% vindt dat verandering goed was en is. 3% vindt dat er teveel veranderd is en 9% zit er tussen in. Het woord veranderingen roept van alles op. Volgens sommigen zijn de veranderingen te snel gegaan, veranderingen moeten goed worden voorbereid en geleidelijk geïntroduceerd worden. Volgens anderen leiden veranderingen tot nieuwe inzichten en

houdt het ons alert. Weer anderen vinden dat de kerk te weinig is veranderd als je kijkt waar we staan ten opzichte van het tweede Vaticaanse concilie en dat de kerk tegelijkertijd teveel is veranderd als je moet constateren dat we voor het eerst in ruim 50 jaar geen parochie meer heten te zijn.

Goede dingen uit het verleden behouden hoeft niet te betekenen dat we teruggaan in de tijd. Kijkend naar onze geloofsgemeenschap merkt iemand op dat het belangrijk is dat onze kerk ruimte blijft bieden om zaken naar eigen inzicht in te kleuren; dat niemand denkt de wijsheid in pacht te hebben. Geloven is een persoonlijke beleving waar dwangmatigheid geen pas geeft; dat geldt voor iedereen, voor zowel pastores als leken. Tot slot wordt ook nog een gooi gedaan naar ontwikkelingen in de toekomst: rooms en protestanten groeien naar elkaar: “protelieken”.

De stellingen 8 (priesters) en 17 (sacrament) kunnen we gezamenlijk bekijken. Thema is bij beide vragen: hoe kijken we aan tegen de roeping, kennis en ervaring van onze voorgangers. Bekleden priesters door hun wijding een speciale plaats tussen God en de mensen en kunnen alleen zij sacramenten toedienen? Vinden wij dat andere voorgangers, mits ze er met respect en eerbied mee omgaan, ook sacramenten mogen toedienen? Stelling 17 gaat over koppeling van wijding en sacrament. Voor veel mensen is het sacrament meer dan een symbolische handeling maar hoeft het niet perse door een priester te worden toegediend. Vaak vindt men het wel van belang dat het gaat om een professionele, deskundige voorganger. Anderen noemen de optie dat de gewijde voorgangers het sacrament toedienen en de niet gewijde voorgangers het proces bewaken en begeleiden. Voor een grote groep (83%) ligt de nadruk op het respect, de eerbied en de kennis waarmee de niet gewijde voorganger ermee omgaat. Voor een kleinere groep (10%) heeft het sacrament alleen waarde als de voorganger een gewijde geestelijke is. 7% voelt zich het beste in het midden. Bij stelling 8 gaat het over gewijde en niet gewijde voorgangers. De cijfers zijn nagenoeg hetzelfde: 81% vindt bezieling en deskundigheid belangrijker dan het al dan niet gewijd zijn. 9% acht dit wel belangrijk en voor 10% ligt de waarheid in het midden.

Terugkijkend merkt een parochiaan op dat deze geloofsgemeenschap is geworden wat zij is dankzij het priestertekort. Vooruit kijkend merkt een ander op dat vrouwen tot priester gewijd moeten kunnen worden. Sommigen vinden dat er onderscheid mag zijn in gewijd, niet gewijd, niet professioneel, omdat betrokkenen verschillende taakomschrijvingen en bevoegdheden hebben. Maar vooral bezieling, deskundigheid en kennis worden belangrijk gevonden en dat is volgens de meesten niet alleen voorbehouden aan gewijde geestelijken.

De relatie tussen parochiaan en bestuur (stelling 15; communicatie) houdt nauwelijks verband met de stellingen over de hiërarchische structuur binnen de kerk. Maar communicatie is wel wat ons samenbindt. Zoals al eens in een opmerking naar voren kwam bij veranderingen in de kerk is informeren en begeleiden van groot belang. Door mensen mee te nemen in de ontwikkelingen, naar ze te luisteren en ze te betrekken bij de besluitvorming creëer je draagvlak. Nu kiezen sommige mensen ervoor volledig mee te willen doen en denken met het bestuur, anderen willen alleen meedenken als het belangrijk is. Ook oppert iemand om de kerkgangers te betrekken bij het aanstellen van een vaste pastor. De kerkgangers dragen de pastor voor en Utrecht benoemt. Dan de cijfers: 56% wil geïnformeerd worden, meedenken en meedoen. 20% legt de

taak graag bij het parochiebestuur om de ontwikkelingen in de gaten te houden en eventuele aanpassingen door te voeren in de parochie en lokale gemeenschap. 24% wil gedeeltelijk meedenken en meedoen.

Parochiedag, 2009

Samengevat: In deze geloofsgemeenschap voelen de meeste mensen zich wel bij maatwerk op lokaal niveau. Men laat zich eerder leiden door eigen handelen dan door paus en bisschoppen. Een goede voorganger wordt eerder gekarakteriseerd door deskundigheid en bezielening dan door wijding. Men gaat, wel met visie, met de tijd mee, en staat open voor veranderingen. Parochianen willen geïnformeerd worden en in meer of mindere mate meedenken over en meedoen met de ontwikkelingen in de parochie.

4.4 Openheid

Uit de stellingen ten aanzien van ons kerkgebouw, het ter communie gaan en het deelnemen aan sacramenten, komt een grote openheid naar voren. Wel met hier en daar wat nuances.

Bij de stelling over een ruimer gebruik van ons kerkgebouw (stelling 1), kiest de meerderheid (85%) voor “de kerkzaal af en toe beschikbaar stellen voor benefietconcerten, toneelstukken of uitvoeringen van de muziekschool, zeker als het onze kerk wat geld oplevert”. Meer nog dan het geld, lijkt het belangrijk te worden gevonden dat mensen überhaupt in de kerk komen (onbekend maakt onbemind). Wel wordt opgemerkt dat onze kerk niet bedoeld is voor commerciële activiteiten, activiteiten niet in strijd mogen zijn met onze levensbeschouwelijke visie en er altijd sprake moet zijn van gepaste eerbied.

Zijn we blij met alle mensen die naar de kerk komen, ook al zijn ze er niet zo vaak? Op deze stelling (stelling 3) antwoordt een ruime meerderheid (89%) “iedereen is welkom ook al is het maar één of twee keer per jaar”. Opmerkingen hierbij zijn “stel je open, en dan weet je maar nooit wat voor iets moois de anderen er van meenemen”, “een gastvrije kerk is belangrijk”, “we moeten ons niet alléén richten op onze eigen vertrouwde gemeenschap, maar open kerk zijn waar anderen iets kunnen terugvinden van het

vertrouwde van vroeger of inspiratie kunnen opdoen”, “geloven kun je ook als je niet zo vaak naar de kerk gaat; ik vind dat je blij moet zijn met iedereen die komt, al is het maar eens per jaar”, en “liever rekkelijk en betekenisvol voor onze dorpsgemeenschap, dan precies en in een ivoren toren”.

Parochiedag, 2009

Ook uit de antwoorden op stelling 13 (deelnemen aan de communie) komt deze openheid naar voren: 88% kiest voor de stelling dat bij het ontvangen van brood en wijn iedereen welkom is die van harte deelneemt aan de viering en wil delen zoals Jezus ons heeft voorgedaan. Wel wordt opgemerkt dat geloof geen vrijblijvende zaak is, dat mensen zich er wel bewust van moeten zijn wat het ter communie gaan betekent en dat opgepast moet worden dat de eerste communie niet te veel aan betekenis verliest. 7% is van mening dat het ontvangen van brood en wijn is voorbehouden aan katholiek gedoopten, die de eerste communie gedaan hebben.

Voor wat betreft het deelnemen aan sacramenten (stelling 18) komen de verhoudingen ongeveer overeen met die van het deelnemen aan de communie (vorige paragraaf): 79% antwoordt dat je als betrokken parochiaan, ook als niet rooms-katholiek, kan deelnemen aan de sacramenten van onze lokale gemeenschap. 13% is van mening dat je alleen aan de sacramenten kan deelnemen als je als rooms-katholiek geregistreerd staat. De eerste groep voelt zich gesterkt doordat ook Jezus alleen maar zei: “kom en volg mij”. Wel merkt deze groep op dat deelname aan de sacramenten moet gebeuren met de goede intenties en dat het niet te vrijblijvend moet worden. Ook wordt gesteld dat je er in het kader van rechten en plichten wel iets voor over moet hebben (“anders zijn we straks vrijwilligers voor iedereen”) en er dus wel meebetaald moet worden. Uitvaartondernemers schijnen nogal eens te zeggen (in geval van mensen die zich nooit om de kerk bekommerd hebben): “als je een mooie begrafenis wilt moet je de katholieken vragen!”.

4.5 Beeld van God

Enkele stellingen geven inzicht in hoe wij God ervaren. Dat gaat tamelijk diep in op het wezenlijke van ons geloof. Geen wonder dat sommigen hier geen antwoord gaven, of opmerkten dat ze een vraag wel erg persoonlijk vonden.

Vooraf de stelling over bidden (stelling 4) liet veel variatie zien in de antwoorden. Zo'n 20% van ons richt zich bij het bidden tot God als in een gesprek met een andere persoon. Iets meer dan de helft beleeft het gebed meer als een overweging binnen zichzelf. De overigen voelden evenveel bij beide antwoorden.

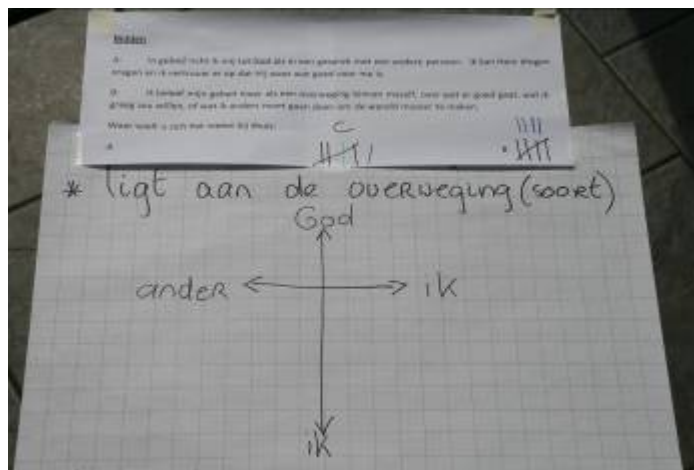
Veel mensen lichten hun keuze toe, soms verrassend openhartig. Bij een keuze voor A zien we als toelichting dat de persoonlijke relatie met God de basis is van een spiritueel leven. Ook past hierbij het meermalen uitgesproken vertrouwen dat Hij weet wat goed voor ons is. Maar anderen zien God niet als een persoon om mee in gesprek te gaan, zijn onzeker over wie of wat 'God' eigenlijk is of geven aan niet te geloven in een beeld van God als de Ander, die van ieder de gebeden hoort of verhoort. Een gebed tot God, een gesprek met God lukt dan niet. Men krijgt geen reactie op gebeden. Dat houdt niet in dat men niet gelooft, maar men ervaart God op andere wijze. Als gevoel van binnenuit, in momenten van rust, in ontmoetingen met andere mensen, in de schoonheid van natuur of kunst. Het bidden als meditatie, inkeer binnen jezelf, geeft rust, richting en vertrouwen, gekoppeld aan het besef dat je het toch zelf zal moeten doen, samen met anderen moet opbouwen.

Verwant hieraan is de stelling over eer aan God (stelling 5). Tweederde van ons vindt dat je God het best kunt eren door handen en voeten te geven aan het evangelie, dus door er te zijn voor je naaste. Slechts 10% voelt zich vooral thuis bij eerbetoon in de vorm van Latijnse lofzangen, eerbiedig knielen, traditionele gebeden en een fraaie kerk met mooie kunst. Opvallend maar niet onverwacht is, dat deze 10% bij 'Bidden' vaker zegt zich in gebed te richten tot God als in een gesprek met een andere persoon. Een belangrijk deel van ons ziet waarde in beide vormen van tonen van eerbied. Men geeft aan dat een fraaie kerk met mooie kunst en de rijke roomse traditie aan gebeden en gezangen ons kunnen helpen, stichten, prikkelen en inspireren om er te zijn voor onze naaste. De traditie is nodig om het Verhaal door te geven, wij hebben behoefte aan rites en een sprekende vormgeving. Je kunt iemand optillen door het meebeleven van schoonheid. Zulke inspiratie samen vormgeven en beleven is ook een vorm van naastenliefde. Het er zijn voor iemand anders is het mooiste wat je kunt doen. Dan zit God in iedereen. En zo brengt het tonen van eerbied ons weer bij ons beeld van God.

In sacramenten kunnen we Gods nabijheid ervaren. Enkele stellingen gingen in op de beleving van sacramenten. Bij de opmerkingen werd meermaals aangegeven dat men in een sacrament meer ziet dan een louter symbolische handeling. Iemand noemde de opvallende rust en overgave van haar stervende echtgenoot na toediening van het Sacrament der Zieken. Toch zegt slechts 8% van ons, dat het bij de begeleiding van een stervende gaat om het Sacrament der Zieken zelf (stelling 6). Anderen wijzen zo'n visie op het Sacrament juist af, want het doet denken aan een soort vrijkaartje naar de hemel. Ruim 80% van ons legt bij de begeleiding van een stervende de nadruk op de pastorale zorg. Verduidelijkende

opmerkingen noemen de binding binnen de geloofsgemeenschap, die zich uit in de pastorale zorg en begeleiding. Gods nabijheid ervaart men in onze zorg voor elkaar, waarvan de zalving een troostrijk en waardevol symbool kan zijn.

In dat verband vinden velen het belangrijk dat niet slechts priesters zo'n sacrament kunnen toedienen, maar (tenminste) alle pastores. De waarde van een sacrament wordt immers bepaald door de intentie van de ontvanger, en niet door degene die het toedient. Slechts 10% van ons voelt zich thuis bij de uitspraak dat een sacrament alleen waarde heeft bij toediening door een gewijde geestelijke (stelling 17). Vaker dan gemiddeld gaat het daarbij om mensen die bij de begeleiding van stervenden vooral waarde hechten aan het sacrament zelf, en aangeven dat ze bij de zondagsdienst vooral komen voor consecratie en communie. 83% van ons vindt dat een sacrament altijd waarde heeft, mits de toediener er met respect en eerbied mee omgaat. En kennis van zaken, wordt daarbij dan opgemerkt. Ter afsluiting nog een gemaakte opmerking die een sacrament verbindt met een beeld van God: "God leeft in ons, niet in kelk en hostie".

Vorbereidingsavond (stelling over bidden), januari 2010

4.6 Vergelijking van groepen

Er bleek heel weinig verband tussen iemands leeftijd en de antwoorden op de stellingen. Kennelijk hebben onze ouderen en jongeren ongeveer dezelfde visie over geloof en kerk. Toch vallen enkele verschillen op als we de groep ouder dan 75 jaar vergelijken met de groep onder de 40 jaar. Bij stelling 6 (Sacrament) geeft een minderheid van 28% van de tachtigjarigen aan, dat het voor hen bij de ziekenzalving vooral gaat om het sacrament zelf. Deze minderheid is echter duidelijk groter dan bij de jongeren, waar 96% de nadruk legt op de pastorale zorg. De ouderen hechten nog sterker aan de lokale gemeenschap dan de jongeren. De jongeren geven aan iets minder te hechten aan betrokkenheid bij beleid. Beide gevallen kunnen ermee te maken hebben dat jongeren wat mobieler zijn en zich dus wat minder binden aan onze lokale gemeenschap. Voor onze tachtigjarigen zijn de sociale contacten via de kerk relatief veel belangrijker dan voor jongeren.

Mensen die een tweejarige toerustingcursus hebben gevolgd, waaronder pastoraatsgroepleden, geven nergens echt andere antwoorden dan de gemiddelde parochiaan. Wel zijn ze vaak iets uitgesprokener in hun mening en is de groep wat homogener. Stellingen zoals 3 (kerkgangers), 13 (communie) en 18 (wie hoort erbij) laten zien dat deze groep een nog iets opener, verwelkomende houding heeft dan ons toch al open gemiddelde. Ook is men nog iets meer dan gemiddeld geneigd tot maatwerk voor de lokale geloofsgemeenschap, zo blijkt uit de stellingen 9 (prioriteiten bij vieringen), 11 (liturgie) en 20 (praktisch en doelgericht). Verder leidt de verworven kennis tot groter dan gemiddelde betrokkenheid bij ontwikkelingen en de wens hierover mee te praten.

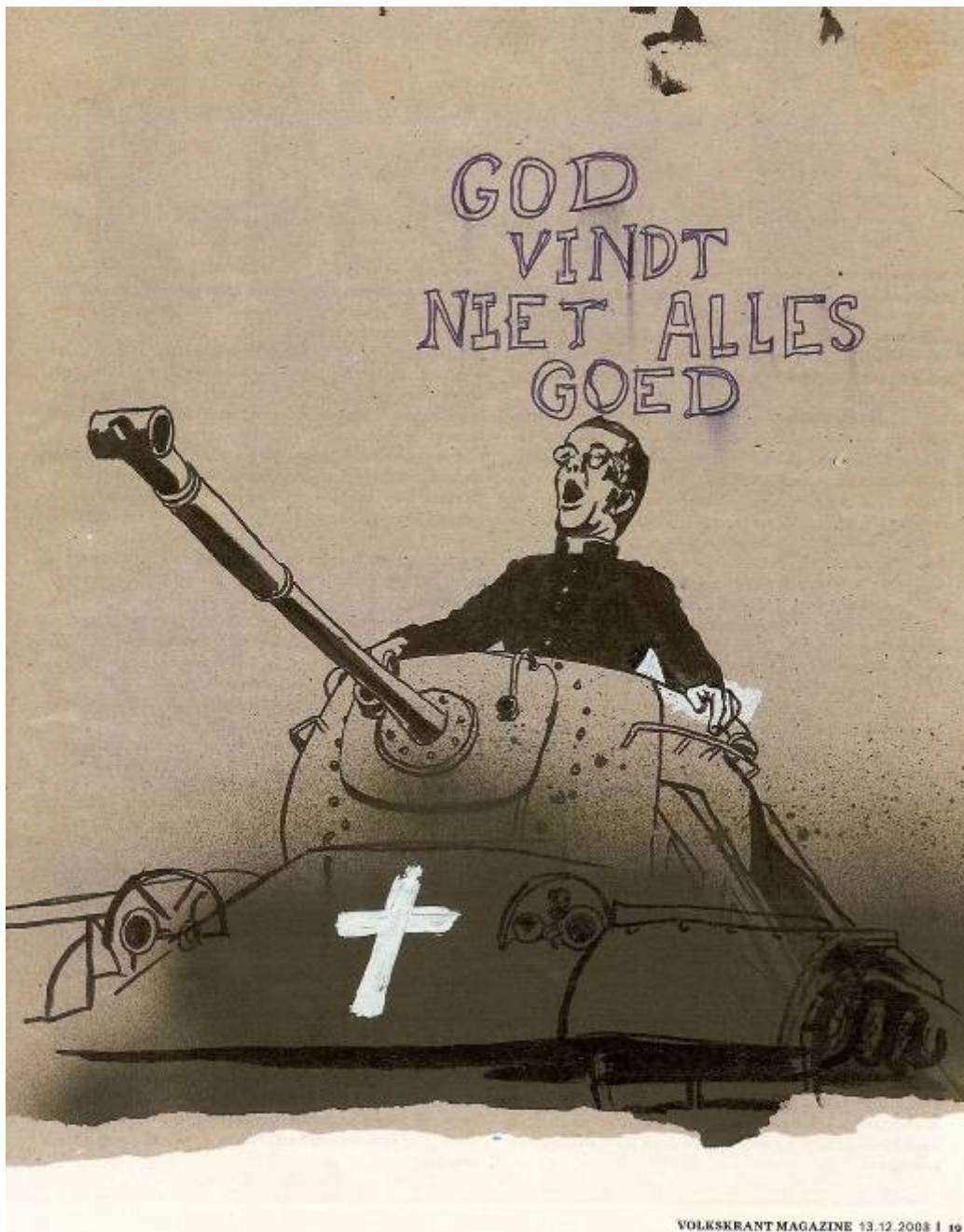
Mensen die ooit in het parochiebestuur zaten, of nog zitten, lijken tamelijk representatief voor de modale parochiaan, voor wat betreft de antwoorden op de meeste stellingen. Deze groep hecht echter duidelijk meer dan gemiddeld aan elke week een viering in de eigen kerk, wellicht omdat men zich meer dan gemiddeld realiseert dat hiermee het voortbestaan van de lokale gemeenschap staat of valt. Verder blijkt uit de antwoorden op stellingen 7, 8 en 15 dat deze groep nog sterker dan gemiddeld het gevoel heeft zelf verantwoordelijk te zijn voor de kerk en haar missie. Tenslotte valt het resultaat op bij stelling 5 (eer aan God). Parochiebestuursleden hebben sterker dan gemiddeld het idee dat je God het beste eert door handen en voeten te geven aan het Evangelie.

De groep 'Doeners', leden van de tuinclub en de technische club voor onderhoud, zijn zeer representatief in hun antwoorden op bijna alle stellingen. Opvallende afwijkingen zijn de stellingen 11 (liturgie) en 16 (hiërarchie). De doeners zijn unaniem van mening dat vieringen lokaal moeten worden vormgegeven en wensen geen standaardboekjes voor de hele fusieparochie samen. Ook wil men unaniem geen sturing in al te veel detail door Rome, maar maatwerk voor en door de lokale gemeenschap.

Actieve vrijwilligers zijn meer dan gemiddeld betrokken bij de kerk. Van alle ingevulde lijsten komt ruim tweederde van vrijwilligers. Bij enkele stellingen vallen verschillen op tussen actieve vrijwilligers en parochianen die momenteel minder actief zijn. Minder actieven gaven bij stelling 6 (Sacrament) veel vaker aan vooral waarde te hechten aan het sacrament zelf. Bij stelling 11 (liturgie) hechten vrijwilligers duidelijk sterker aan maatwerk. Bij de minder actieven is meer acceptatie voor een uniform boekje voor de hele fusieparochie. De minder actieven zijn minder betrokken bij beleid en hoeven niet zo nodig mee te praten, blijkt uit de antwoorden bij stelling 15 (communicatie). Opvallend is ook dat de minder actieven bij stelling 19 (jongeren) vaker aangeven dat er meer jongerencatechese moet komen om vergrijzing tegen te gaan, terwijl de vrijwilligers meer willen onderzoeken wat die jongeren zelf eigenlijk zouden willen.

5. Bisdomeleid en Bennekom

Een van de aanleidingen voor dit onderzoek was ongerustheid over de al dan niet terechte indruk dat sommige bisschoppen en daaraan loyale priesters terug zouden willen naar de tijd van vóór het tweede Vaticaanse concilie. Een meer priester-centrale kerk, waar inbreng van niet-gewijden beperkt moet blijven. Liefde en aandacht voor mensen zouden kunnen gaan lijden onder toenemende aandacht voor regels en absolute waarheden, waarop een nieuw type orthodoxe priester het monopolie heeft. Een karikatuur hiervan is overgenomen uit de Volkskrant:

Is deze ongerustheid terecht? Voelen wij ons maar moeilijk thuis bij het huidige bisdombeleid? Enkele stellingen uit ons onderzoek geven hierover een indicatie.

Ons eerste resultaat in het parochieblad liet zien dat we in overgrote meerderheid best meer dan alleen vieringen in de kerkzaal zouden accepteren of zelfs verwelkomen (antwoord A). Denk aan de succesvolle, missionaire Chagall-tentoonstellingen in 2007, of de benefietconcerten voor het weeshuis in Miloserdije. Slechts 12% voelt zich meer thuis bij gebruik uitsluitend voor godsdienstige vieringen (antwoord B). Op de dag dat we dit stukje inleverden bij de redactie, kwam ook een brief van de bisschop binnen, waarin hij aankondigde te breken met het beleid van zijn voorganger, zoals verwoord in de brochure “Geef uw gebouw toekomst”. Kort samengevat komt het erop neer dat onze bisschop zou kiezen voor antwoord B, waar 85% van ons zich toch minder bij thuis voelt. Maar wordt dat nou echt een probleem voor ons?

Bij de stelling over prioriteiten bij vieringen bleek dat driekwart van ons, hoewel gehecht aan de Eucharistie, een nog hogere prioriteit geeft aan elke week een viering door en met de lokale gemeenschap. De bisschoppen zouden liever zien dat we, desnoods wat verder weg, verzameld met andere lokale gemeenschappen, een Eucharistie zouden bijwonen. Een strikt doorzetten hiervan zou een groot aantal parochianen vermoedelijk doen afhaken en kerksluitingen tot gevolg hebben.

Meer wezenlijk wordt het nog, als we denken aan deelname aan de communie. Van ons is 88% voorstander van delen zoals Jezus ons heeft voorgedaan, waarbij iedereen welkom is die van harte aan de viering deelneemt en zich bewust is van de betekenis. Slechts 7% zou de communie strikt willen beperken tot katholiek gedoopten, die eerste communie hebben gedaan. In recente negatieve publiciteit is echter gebleken dat bisschoppen dit zelfs nog verder willen beperken, door ook mensen met een bepaalde seksuele geaardheid van de communie uit te sluiten, evenals mensen die ooit zijn gescheiden en hertrouwd. Die leven immers in een zondige staat? Dit bisdommelijke standpunt kunnen velen van ons niet in overeenstemming brengen met het beeld van Jezus als goede herder, die afgedwaalde schapen zoekt en terugbrengt. Is dit onze kerk? De kerk van Christus?

Veel opmerkingen zijn gemaakt over ontmoediging door regels en voorschriften uit Rome en Utrecht. Het gebrek aan openheid, gastvrijheid en missionaire houding van de kerkleiding, die niet altijd in de geest van het Evangelie handelt. Het moet om mensen gaan, niet om regels/hiërarchie. Maar hoe moet nu onze houding zijn ten opzichte van dat bisdombeleid waar we moeite mee hebben? Een kerkscheuring en verder als “proteliëken”? Afhaken, voor 88% van ons?

Welk bisdombeleid trouwens? De huidige bisschop is het op veel punten oneens met het beleid van zijn voorganger, toch ook geen nieuwlichter. En ook tussen bisschoppen onderling is er kennelijk veel onenigheid. Het gezag van onze herders is verder ondermijnd door publicaties met betrekking tot het al eerder genoemde uitsluiten van homofiele mensen bij de communie en het seksueel misbruik door priesters. Waar maken we ons dus eigenlijk druk om?

Bij de stelling over 'Leiding in de kerk' vond 85% dat we Christus moeten navolgen, die de kerkelijke autoriteiten van zijn tijd ook nogal eens kritisch benaderde. We voelen ons vooral zelf verantwoordelijk voor onze kerk en haar missie. Naast kritisch zijn, pleiten mensen er echter ook voor om het kind niet met het badwater weg te gooien. Priesters en bisschoppen hebben als mensen met hun eigen feilen toch ook een opdracht en een wijding ontvangen. We moeten ook leiding kunnen ontvangen, de kerk is nu eenmaal een hiërarchie, zeggen sommigen. Ook in onze houding ten opzichte van Rome kunnen we een voorbeeld vinden in hoe Jezus zich opstelde tegenover de Romeinse bezetter van zijn tijd. Geen openlijk verzet maar "geef de keizer wat des keizers is". Goede, pragmatische katholieken, ook priesters, kunnen prima leven tussen de regels uit Rome door. Dat zien we elke dag, al eeuwen lang.

Laurens Beerepoot, Petra Kouwenhoven, Miranda Meuwissen -- Mei 2010

Peiling visie Maria Virgo Regina gemeenschap in Bennekom

Beste medeparochianen,

Per 1 januari 2010 vormen we met 11 parochies van het Veluwe-Rijn verband de grote parochie Titus Brandsma. In dit kader vinden we het belangrijk om goed helder te krijgen wat de aard en de visie van de Maria Virgo Regina gemeenschap is. En de variatie daarin. Dit kan bijdragen aan het behouden van onze eigen identiteit als lokale geloofsgemeenschap.

Deze vragenlijst bevat een aantal stellingen (A, B) waarvoor u steeds aan kunt aangeven “waar voelt u zich het meeste bij thuis”. Ook is er steeds ruimte voor eventuele opmerkingen. Dit ziet er als volgt uit:

Waar voelt u zich het meest bij thuis:

A   B

Opmerkingen:

Als u “A” (helemaal links) aankruist/kleurt betekent dit dat u zich het meeste thuis voelt bij optie A. Als u “B” (helemaal rechts) aankruist, voelt u zich het meeste thuis bij B. Als u “in het midden” aankruist voelt u voor beide opties wel iets. Indien u over een bepaalde stelling geen mening heeft, hoeft u niets aan te kruisen.

We hopen dat de onderwerpen en stellingen u uitnodigen om uw mening te geven. Ieders mening telt. Alle antwoorden zijn goed.

De ingevulde vragenlijst kan per e-mail teruggestuurd worden naar l.beerepoot@chello.nl of in de brievenbus bij Miranda, Heelsumseweg 2, schuin tegenover de kerk. Dit kan tot 30 april 2010.

Resultaten zullen worden gepresenteerd in een speciaal krantje. We organiseren ook nog een discussie-avond (dinsdag 18 mei) om met elkaar over de resultaten van onze “peiling” te praten.

Alvast bedankt,

Laurens Beerepoot, Petra Kouwenhoven en Miranda Meuwissen

1. Ons kerkgebouw

A: Prima om de kerkzaal af en toe beschikbaar te stellen voor benefietconcerten, toneelstukken, of uitvoeringen van de muziekschool, zeker als het onze kerk wat geld oplevert.

B: De kerkzaal met het liturgisch centrum is een sacrale (gewijde) ruimte. Die dient eigenlijk uitsluitend voor godsdienstige vieringen gebruikt te worden.

Waar voelt u zich het meest bij thuis:

A   B

Opmerkingen:

2. De lokale kerkgemeenschap

A: Voor een zondagsviering is voor mij heel belangrijk “het warme bad” van de eigen lokale gemeenschap, waarmee je samen viert (en koffie drinkt). Ik ga daarom zelden elders naar de kerk.

B: In elke katholieke kerk voel ik me thuis. Als ik een weekend in Geleen ben, vind ik de kerk daar ook prima.

Waar voelt u zich het meest bij thuis:

A   B

Opmerkingen:

3. Kerkgangers

A: Met kerst zie je mensen die dan een plaats in de overvolle kerk bezetten, maar verder niets aan hun katholieke geloof doen. Ik zou meer voelen voor een kerk die desnoods wat kleiner is, maar wel volmondig rooms katholiek zonder mitsen en maren.

B: Met kerst is de kerk overvol, fijn dat iedereen gekomen is om samen kerst te vieren. Iedereen is welkom ook al is het maar één of twee keer per jaar.

Waar voelt u zich het meest bij thuis:

A   B

Opmerkingen:

4. Bidden

A: In gebed richt ik mij tot God als in een gesprek met een andere persoon. Ik kan Hem dingen vragen en ik vertrouw er op dat Hij weet wat goed voor me is.

B: Ik beleef mijn gebed meer als een overweging binnen mezelf, over wat er goed gaat, wat ik graag zou willen, of wat ik anders moet gaan doen om de wereld mooier te maken.

Waar voelt u zich het meest bij thuis:

A   B

Opmerkingen:

5. Eer aan God

A: Een fraaie kerk met mooie kunst is een passend eerbetoon aan God. Dat komt Hem toe! Ook wierook, psalmen, eerbiedig knielen, Latijnse lofzangen en gebeden uit de rijke roomse traditie zijn zinvolle eerbewijzen.

B: Ik kan dat als culturele uiting wel waarderen. Maar God echt eren kan alleen door handen en voeten te geven aan het evangelie, dus door er te zijn voor je naaste.

Waar voelt u zich het meest bij thuis:

A   B

Opmerkingen:

6. Sacrament

A: Bij de begeleiding van een stervende ligt de nadruk op de pastorale zorg. Het Sacrament der Zieken is daarbij een mooi symbool.

B: Bij de begeleiding van een stervende gaat het om het Sacrament der Zieken zelf.

Waar voelt u zich het meest bij thuis:

A   B

Opmerkingen:

7. Leiding in de kerk

A: Onze kerk moet Christus navolgen, die de kerkelijke autoriteiten van zijn tijd ook nogal eens kritisch benaderde. We zijn uiteindelijk zelf verantwoordelijk, voor ons handelen in de lijn van het evangelie.

B: De Plaatsbekleder van Christus in Rome en de bisschoppen zijn boven ons gesteld als rechtmatige opvolgers van de door Christus uitgekozen apostelen. We moeten geen doe-het-zelf theologen willen zijn. Daar zijn wij niet toe geroepen of gewijd.

Waar voelt u zich het meest bij thuis:

A   B

Opmerkingen:

8. Priesters

A: Door hun wijding verkrijgen priesters een speciale plaats tussen God en de mensen. Via hen verkrijgen we Gods genade in de vorm van sacramenten. Anderen kunnen dat niet, gewijde priesters zijn onmisbaar.

B: Het priestertekort heeft ook positieve kanten. Het doet ons beseffen dat we allemaal geroepen zijn tot het nemen van een stuk verantwoording voor de kerk en haar missie. Belangrijk is vooral, dat onze voorgangers deskundig en bezielend zijn.

Waar voelt u zich het meest bij thuis:

A   B

Opmerkingen:

9. Waarom naar de zondagsdienst?

A: Heel mooi vind ik het als de inleiding, liederen, preek en voorbeden bij hetzelfde thema passen. Delen van brood vind ik een prachtig symbool. Zo'n viering inspireert mij om door de week als goed Christen te leven.

B: De consecratie en communie zijn voor mij het belangrijkste. De Eucharistieviering beleef ik als hoogtepunt van mijn Christen zijn. Een woord- en communieviering komt in de buurt, mede omdat we dan via het elders door een priester geconsacreerde brood toch het Lichaam van Christus kunnen ontvangen.

Waar voelt u zich het meest bij thuis:

A   B

Opmerkingen:

10. Prioriteiten stellen bij vieringen

A: We moeten zolang mogelijk vasthouden aan tenminste 1 eucharistieviering per maand, desnoods met Wageningen samen.

B: We moeten zolang mogelijk vasthouden aan elk weekeinde een viering in de eigen kerk, ook al wordt het dan minder dan 1 eucharistieviering per maand.

Waar voelt u zich het meest bij thuis:

A   B

Opmerkingen:

11. Liturgie

A: De invulling van de liturgie wordt per viering lokaal voorbereid en krijgt vorm in een eigen liturgieboekje per locatie.

B: Voor alle locaties van de Titus Brandsma parochie kunnen dezelfde boekjes worden gebruikt. Dit geeft meer eenheid en verbondenheid en is handiger voor onze pastores.

Waar voelt u zich het meest bij thuis:

A   B

Opmerkingen:

12. Praktisch en doelgericht

A: Het vormsel kan het best aan het eind van de basisschool, want dan heb je een flinke groep en het is gemakkelijker te organiseren.

B: Het vormsel kan het best als de kinderen tenminste 14 jaar zijn, want op die leeftijd denken ze meer zelfstandig na over levensvragen.

Waar voelt u zich het meest bij thuis:

A   B

Opmerkingen:

13. Deelnemen aan de communie

A: Bij het ontvangen van brood en wijn is iedereen welkom die van harte aan de viering deelneemt en wil delen zoals Jezus ons heeft voorgedaan.

B: Het ontvangen van brood en wijn is voorbehouden aan katholiek gedoopten, die de eerste communie hebben gedaan.

Waar voelt u zich het meest bij thuis:

A   B

Opmerkingen:

14. Kerk en samenleving

A: De kerk als instituut/organisatie hoort bij de tijd te blijven, de ontwikkelingen in de samenleving te volgen en hiermee iets te doen.

B: De kerk als instituut/organisatie hoeft niet met alle winden mee te waaien. De kerk draagt een consistente visie uit en laat zich niet beïnvloeden door maatschappelijke en andere ontwikkelingen die plaatsvinden buiten de rooms katholieke kerk.

Waar voelt u zich het meest bij thuis:

A   B

Opmerkingen:

15. Communicatie

A: Het parochiebestuur heeft de taak om ontwikkelingen in de kerk in de gaten te houden en mogelijke nieuwe inzichten, regels en richtlijnen door te voeren in onze parochie en lokale gemeenschap. Het is voor mij niet noodzakelijk hierbij betrokken te worden.

B: Ik wil als parochiaan geïnformeerd worden en meepraten over ontwikkelingen in de kerk. Als de parochie/lokale gemeenschap geconfronteerd wordt met nieuwe inzichten, regels en richtlijnen wil ik een stem hebben. Ik wil graag weten tot wie ik me moet wenden als ik iets wil bespreken.

Waar voelt u zich het meest bij thuis:

A   B

Opmerkingen:

16. Hiërarchie

A: Rome zet de koers uit, geeft de kaders aan. Rome geeft de grote lijnen aan maar geeft ook sturing in detail bijvoorbeeld met betrekking tot de juiste wijze van vieren in de lokale gemeenschap.

B: De parochie functioneert onder de paraplu van Rome. Er is variatie mogelijk. Binnen de gestelde kaders wordt gezocht naar maatwerk voor en door de lokale gemeenschappen.

Waar voelt u zich het meest bij thuis:

A   B

Opmerkingen:

17. Sacrament

A: Een sacrament heeft alleen waarde als de voorganger een gewijde geestelijke is.

B: Ik zie een sacrament als een symbolische handeling. Het heeft altijd waarde mits de voorganger er met respect en eerbied mee om gaat.

Waar voelt u zich het meest bij thuis:

A   B

Opmerkingen:

18. Wie hoort erbij

A: Als betrokken parochiaan, ook als niet rooms-katholiek, kan je deelnemen aan de sacramenten van onze lokale gemeenschap

B: Om deel te nemen aan de sacramenten van onze lokale gemeenschap is het nodig dat je als rooms-katholiek geregistreerd staat.

Waar voelt u zich het meest bij thuis:

A   B

Opmerkingen:

19. Jongeren

A: Er zijn veel verschillende leeftijdsgroepen betrokken bij onze gemeenschap. Het is goed te weten dat we bijdragen aan elkaars vorming. Als sommige leeftijdsgroepen, zoals jongeren, minder zichtbaar zijn in activiteiten vragen we die groep of er behoefte is en wat ze zouden willen.

B: Als we ondanks de vergrijzing willen blijven voortbestaan zullen er meer jongeren in de kerk moeten komen. We doen er goed aan om catecheseactiviteiten voor jongeren op te zetten.

Waar voelt u zich het meest bij thuis:

A   B

Opmerkingen:

20. Praktisch en doelgericht

A: In deze tijd van globalisering is de kerk een oase, waar tenminste nog aandacht is voor elk individu in zijn eigenheid en behoeftes.

B: In deze tijd ontkomt ook de kerk niet aan efficiëntieverbetering. We moeten bijvoorbeeld toe naar grotere groepen vormelingen en dopelingen per regio.

Waar voelt u zich het meest bij thuis:

A   B

Opmerkingen:

21. Veranderingen in de kerk

A: De rooms katholieke kerk is de afgelopen 50 jaar behoorlijk veranderd. Dat is goed; verandering hoort erbij.

B: De rooms katholieke kerk is de afgelopen 50 jaar te veel veranderd. Laten we weer wat meer terug gaan naar vroeger; dat was zo slecht nog niet.

Waar voelt u zich het meest bij thuis:

A   B

Opmerkingen:

22. Eigenheid

A: Voor het behoud van onze identiteit is een zekere mate van juridische en financiële onafhankelijkheid van de lokale gemeenschap nuttig.

B: Voor het behoud van onze identiteit moeten we ons luid en duidelijk mengen in bestuur en beleid van de Titus Brandsma parochie.

Waar voelt u zich het meest bij thuis:

A   B

Opmerkingen:

Heeft u verder nog suggesties?

Dit is een open vraag waarin u suggesties kunt geven over gewenste veranderingen in onze MVR-gemeenschap.

Naam: _____

Leeftijd: _____ (we peilen o.a. onder tieners en tachtigers)

Heel hartelijk bedankt voor uw antwoorden. Het spreekt voor zich dat we hier vertrouwelijk mee om gaan en nooit namen noemen.